პროლეტარელებო ყველა ქვეყნისა, შეერთდით!

კომუნისტი

საქართველოს კომუნისტური პარტიის ცენტრალური კომიტეტის, საქართველოს სსრ უმაღლესი საბჭოს და მინისტრთა საბჭოს ორგანო

КОММУНИСТ — ОРГАН ЦК КП ГРУЗИИ, ВЕРХОВНОГО СОВЕТА И СОВЕТА МИНИСТРОВ ГРУЗИНСКОЙ ССР

გაზეთი გამოდის 1920 წლის 3 ივნისიდან

№ 299 (20840) — პარასკევი, 30 დეკემბერი, 1988 წელი. — ფასი 3 კაპ.

სკკპ ცენტრალური კომიტეტის პოლიტბიუროში

25 დეკემბერს გამართულ სხდომაზე სკკპ ცენტრალური კომიტეტის პოლიტბიუროს მოისმინა ვ. ს. გორბაჩოვის ინფორმაცია გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის მიერ, ეს ორგანიზაციისა მისი ვიზიტისა და ბიუროკრატი ამერიკის ხელმძღვანელობასთან შეხვედრების შესახებ. პოლიტბიუროს სავსებით მოიწონა ამ მოგზაურობის პოლიტიკური შედეგები და აღნიშნა, რომ იგი საერთაშორისო ცხოვრების ერთ-ერთი უმნიშვნელოვანესი მოვლენა გახდა.

საბჭოთა ხელმძღვანელის გამოსვლაში წამოყენებული კონსტრუქციული ინიციატივები, რომელიც-ეხება საბჭოთა კავშირის შეიარაღებული ძალებისა და შეიარაღების შემცირებას, საერთაშორისო უშიშროებისა და რეგიონალური კონფლიქტების მოწესრიგებისაში მიძღვნილ მოლაპარაკებაზე საქმის შემდგომ წინწაწევას, ქმნის იმ საკითხებში არსებით პროგრესის დაჩქარებული მიღწევისათვის გამიზნული კონკრეტული მოქმედების შინაარსად, საქმიან პროგრამას, რომელიც ყველაზე დიდ შეშფოთებას იწვევს მსოფლიოში.

ამ პროგრამაში განვითარება პოვა სკკპ XXVII ყრილობის იმ იდეებმა, რომ შეექმნათ საერთაშორისო უშიშროების ყოვლისმომცველი სისტემა ოცდამეერთე საუკუნის ზღურბლზე შექმნილი პირობებისა და რეალობების შესაბამისად საზოგადოებრივი პროგრესის უზრუნველყოფისათან შეხამებით, გავაფართოოთ სახელმწიფოთა თანამშრომლობა და დიალოგი უფაროფესი სპექტრის პოლიტიკურ და საზოგადოებრივ ძალებთან.

ნიუ-იორკში გამართულმა საუბრებმა რ. რეიგანთან და ჯ. ბუშთან დადასტურეს უაღრესად დიდი მნიშვნელობა, რომელსაც ორივე მხარე ანიჭებს კოლიტიკურ მემკვიდრეობითობასა, სტაბილურობასა და სიცხადეს საბჭოთა კავშირ-ამერიკის ურთიერთობაში. ამასთან დაკავშირებით აღინიშნა, რომ პრაქტიკულად შესაძლებელია შემდგომი ზნსლვა ძირითადი მიმართულებებში, რომლებიც წარმოდგენენ სსრ კავშირისა და ამერიკის შეერთებული შტატების განმარტებული დიალოგის დღის წესრიგს არსს.

სხდომაზე ხაზგასმით აღინიშნა, რომ უცილველია ჩვენი გეზი, რომელი მიზანია გავზარდოთ გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის, როგორც მსოფლიო პოლიტიკის უნიკალური ინსტრუმენტის, როლი, რომელსაც უდიდესი მნიშვნელობა აქვს ცივილიზაციის განვითარებაში მშვიდობიანი პერიოდის ფორმირებისათვის.

ცენტრალური კომიტეტის პოლიტბიუროს, რომელიც ხელმძღვანელობს გეოლწრფელი განხილვით თანამიდევრულად ახორციელებდეს მსოფლიო გაერთიანებისათვის შეთავაზებულ კურსს, აგრეთვე საბჭოთა შეიარაღებული ძალებისა და შეიარაღების ცალმხრივი შემცირების გამოცხადებულ ღონისძიებათა ზუსტი, სრული და სიჯარო რეალიზაციის საკითხებთან, დაავალა სამინისტროებსა და უწყებებს ალმოსავლეთ-ევროპის ქვეყნებთან შემჭიდროებულ ეიდეში დაამთავრონ ამ ღონისძიებათა პრაქტიკული განხორციელების კონკრეტული გეგმების შემუშავება.

სხდომაზე დაწვრილებით განიხილეს სკკპ ცენტრალური კომიტეტის პოლიტბიუროს კომისიის მოხსენება სომხეთის სს რესპუბლიკაში მომხდარი მიწისძვრის შედეგების ლიკვიდაციის მიმდინარეობის შესახებ. აღინიშნა, რომ 7 დეკემბერს სომხეთის სსრ ჩრდილო-დასავლეთ რაიონებში მომხდარ მიწისძვრას ჰქონდა უაღრესად მძიმე, დამანგრეველი ხასიათი და მისი შედეგების წინააღმდეგ ბრძოლას დასჭირდა ძალების მნიშვნელოვანი დაძაბვა, ეყო სეროიზული გამოცდა რესპუბლიკისა და მთლიანად ქვეყნისათვის. სომხეთის უბედურებამ გამოიწვია მთელი საბჭოთა ხალხის ღრმა თანაგრძნობა, წარმოშვა შვიდობიანი დროის სახმიფთ არნახული მოხალისეური მოძრაობა მომძე ხალხისათვის. დახმარების გასაწევად. უბედურებისათვის წინააღმდეგობის გაწევის გადაწყვეტა ფაქტორი გახდა საბჭოთა ადამიანების ქმედითი ინტერნაციონალიზმი, რაც გამოხატულია მთელი ჩვენი ქვეყნისა და თითოეული მისი რესპუბლიკის ძალების დარაზმვით. შექმნილ უაღრესად რთულ ვითარებაში უდიდესი მნიშვნელობა ქონდა ვ. ს. გორბაჩოვის მიმართვას სომეხი ხალხისადმი მიწისძვრის დღეს, მის ჩასვლას შეშფოთებულ სტიქიური უბედურების რაიონში და იქ მიღებულ გადაწყვეტილებას საქმის სასწრაფო და ყოველმხრივი დახმარების გაწევის შესახებ.

როგორც სხდომაზე აღინიშნა, სამაშველო სამუშაოთა ეტაპი ახლა ძირითადად მთავრდება. განსრულებულნენ ღონისძიებათა ოპერატიულობამ, ავარიული მაგრამ ეფექტიანი შექანიშის შეკეთის სკკპ ცენტრალური კომიტეტის პოლიტბიუროს კომისიის ხელმძღვანელობით, რომელსაც ნ. ი. რიჟკოვი მეთაურობს, რესურსებისა და ძალების თავმოყრამ, აგრეთვე ათეთასობით ადამიანის მამაცობამ და მოწყალეებამ თავისი ნაყოფი გამოიღო. სწრაფად დაგეუფლეთ მდგომარეობას უბედურების ზონაში, გავშალეთ დიდი მასშტაბის სამაშველო სამუშაოები, უზრუნველყოფილ მოსახლეობის ცხოველმოქმედება. მთელი ძალები უშრნარეს ყოველისა მობმარდა ადამიანთა გადარჩენას. 15.254 კაცი გამოვიყვანეთ ნანგრევებიდ ა 6. ამავე დროს, სამწუხაროდ, ნანგრევებიდან ამოყვანილი 24.390 კაცი დაღუპული აღმოჩნდა, საავადმყოფოებში გარდაიცვალა 427 კაცი.

ცენტრალური კომიტეტის პოლიტბიუროს მთლიანად დადებითად შეაფასა რესპუბლიკური პარტიული ორგანიზაციის მოქმედება. სომხეთის კომუნისტებმა სრულად გაიზიარეს ხალხის მწუხარება, სათავეში ჩაუდგნენ რესპუბლიკის მშრომელთა მუშაობას ტრაგიკული სტიქიაგიდან თავის დაღწევისათვის. მიწისძვრის შედეგების დაძლევაში უდიდესი წვლილი შეიტანეს საბჭოთა მეომრებმა, რომლებმაც იკისრეს პირველი რიგის სამაშველო სამუშაოთა მთავარი სიმძიმე, სამხედრო-სატრანსპორტო და სამოქალაქო ავიაციამ, ტრანსპორტის მუშაკებმა, მედიკოსებმა, რომელთა რაზმები უბედურების ზონაში ახლა 5 ათასზე მეტი სპეციალისტია. მადლიერებითა და მოწონებით აღნიშნა პოლიტბიუროს საბჭოთა პროფკავშირების, კომკავშირის, სხვა საზოგადოებრივი ორგანიზაციების ჰუმანური ძალისხმევა, რომლებმაც დაიწყეს დაზარალებული რაიონებიდან ბავშვების, ქალების, მოხუცების ევაკუაცია. ამკომად ევაკუაცია პრაქტიკულად დამთავრებულია. უბედურების რაიონებიდან გაყვანილია 105 ათასი კაცი, აქედან 65 ათასი — ქვეყნის სამხრეთის რეგიონების ჯანმრთელობის კურორტსა და დასასვენებელ სახლებში.

სამშობლომ დედობრივი მზრუნველობით მიიღო დაზარალებული რაიონებიდან ჩამოყვანილი ბავშვები: მათ უწევენ კვალიფიციურ სამედიცინო მეთვალყურეობას, დასასვენებელ ადგილებში მათთვის იხსნება სკოლები სომხურ ენაზე. განსაკუთრებით აღინიშნა ათეთასობით საბჭოთა მოქალაქის დიდი შეგზნება, რომლებმაც მკურნალობა და დასვენება შეწყვიტეს პროფკავშირულ და სხვა ჯანმრთელობის კურორტები, რათა ადგილები გაენთავისუფლებინათ დაზარალებულთათვის.

სკკპ ცენტრალური კომიტეტის პოლიტბიუროს ხაზგასმით აღინიშნა, რომ საბჭოთა ადამიანები განსაკიდულის ყმმს შეხედნენ მთათვის დამახასიათებელი ღირსებითა და თავდაჭერილობით, ღრმა სულიერი გულისხმიერებითა და შეკავშირებით. მან მოდლობა გადაუხადა ყველას, ვინც შეიტანა და ახლაც შეაქს თავისი წვლილი უბედურების დაძლევაში. სამაშველო და აღდგენით სამუშაოთა უნნელეს უბნებზე თავდადებული მოკმედების მაგალითს აჩვენებენ კომუნისტები. ნამდვილად ინტერნაციონალისტური მისია და პასუხისგებლობა იკისრა ამ დრამატულ დღეებში მოსკოვმა — პარტიისა და სახელმწიფოს ცენტრალური ორგანოები მიწისძვრის შედეგების ლიკვიდაციის შტაბად იქცნენ.

საბჭოთა ხალხის ღრმა მადლიერებას იწვევს უცხოეთის სახელმწიფოების, საერთაშორისო ორგანიზაციების, ფირმების, ცალკეული სახელგანგრეული მოქალაქეების ძალისხმევა, რომელიც მხურვალედ გამოეხმაურნენ ჩვენს უბედურებას. დაზარალებულთა გადარჩენაში ქეთილშობილური წვლილი შეიტანა 2 ათასზე მეტმა უცხოელმა სპეციალისტმა.

ამავე დროს არ შეიძლება ამ აღინიშნოს შემდეგიც. სომეხი ხალხის მხრივ პატრიოტული, ინტერნაციონალისტური გრძნობების გამოვლინებამ, მაღლიერების ბუნებრივმა გრძნობამ ქვეყნის სხვა ხალხებისადმი, რომელმაც უანგაროდ გაუწოდეს მათ ძმური დახმარების ხელი, ადგილიაქა ისინი, ვისაც სათამაშოდ გაუხდია რა ეროვნული გრძნობები, მტრობასა და შუღლს თესავდა, უბიძგებდა ადამიანებს ეანონსაწინააღმდეგო მოქმედების გზაზე. ყოველი ჯერის ინტასაზოგადოებრივი ელემენტები კვლავ შეეცადნენ „კაპიტალი მოეგებინათ“ საერთო-სახალხო უბედურებაზე, ჩირქი მოეცხოთ პარტიული და სახელმწიფო ორგანოების მეეადიეიერობისათვის, ადამიანთა უანგაროობისა და თანაგრძნობისათვის, და ამით საბოლოოდ ამხილეს საკუთარი თავი. სომხეთის მცხოვრებლები, მათ შორის ინტელიგენციის ავტორიტეტიანი წარმომადგენლები, გადაჭრით გაეშიჯნენ ავანტიურისტებსა და წამქეზებლებს. ასეთია ამ დრამატული დღეებისა და მოკლეენების კიდევ ერთი რეალობა.

პოლიტბიუროომ ხაზგასმით აღნიშნა, რომ ნაადრევ მეთაურობს, რესურსებისა და ძალების თავმოყრამ, აგრეთვე ათეთასობით ადამიანის მამაცობამ და მოწყალეებამ თავისი ნაყოფი გამოიღო. სწრაფად დავეუფლეთ მდგომარეობას უბედურების ზონაში, გავშალეთ დიდი მასშტაბის სამაშველო სამუშაოები, უზრუნველყოფილ მოსახლეობის ცხოველმოქმედება. მთელი ძალები უშრნარეს ყოველსა მობმარდა ადამიანთა გადარჩენას. 15.254 კაცი გამოვიყვანეთ ნანგრევებიდ ა 6. ამავე დროს, სამწუხაროდ, ნანგრევებიდან ამოყვანილი 24.390 კაცი დაღუპული აღმოჩნდა, საავადმყოფოებში გარდაიცვალა 427 კაცი.

ცენტრალური კომიტეტის პოლიტბიუროომ მთლიანად დადებითად შეაფასა რესპუბლიკური პარტიული ორგანიზაციის მოქმედება. სომხეთის კომუნისტებმა სრულად გაიზიარეს ხალხის მწუხარება, სათავეში ჩაუდგნენ რესპუბლიკის მშრომელთა მუშაობას ტრაგიკული სტიქიაგიდან თავის დაღწევისათვის. მიწისძვრის შედეგების დაძლევაში უდიდესი წვლილი შეიტანეს საბჭოთა მეომრებმა, რომლებმაც იკისრეს პირველი რიგის სამაშველო სამუშაოთა მთავარი სიმძიმე, სამხედრო-სატრანსპორტო და სამოქალაქო ავიაციამ, ტრანსპორტის მუშაკებმა, მედიკოსებმა, რომელთა რაზმები უბედურების ზონაში ახლა 5 ათასზე მეტი სპეციალისტია. მადლიერებითა და მოწონებით აღნიშნა პოლიტბიუროომ საბჭოთა პროფკავშირების, კომკავშირის, სხვა საზოგადოებრივი ორგანიზაციების ჰუმანური ძალისხმეგა, რომლებმაც დაიწყეს დაზარალებული რაიონებიდან ბავშვების, ქალების, მოხუცების ევაკუაცია. ამკომად ევაკუაცია პრაქტიკულად დამთავრებულია. უბედურების რაიონებიდან გაყვანილია 105 ათასი კაცი, აქედან 65 ათასი — ქვეყნის სამხრეთის რეგიონების ჯანმრთელობის კურორტსა და დასასვენებელ სახლებში.

სამშობლომ დედობრივი მზრუნველობით მიიღო დაზარალებული რაიონებიდან ჩამოყვანილი ბავშვები: მათ უწევენ კვალიფიციურ სამედიცინო მეთვალყურეობას, დასასვენებელ ადგილებში მათთვის იხსნება სკოლები სომხურ ენაზე. განსაკუთრებით აღინიშნა ათეთასობით საბჭოთა მოქალაქის დიდი შეგზნება, რომლებმაც მკურნალობა და დასვენება შეწყვიტეს პროფკავშირულ და სხვა ჯანმრთელობის კურორტები, რათა ადგილები გაენთავისუფლებინათ დაზარალებულთათვის.

სკკპ ცენტრალური კომიტეტის პოლიტბიუროომ ხაზგასმით აღინიშნა, რომ საბჭოთა ადამიანები განსაკიდულის ყმმს შეხედნენ მთათვის დამახასიათებელი ღირსებითა და თავდაჭერილობით, ღრმა სულიერი გულისხმიერებითა და შეკავშირებით. მან მოდლობა გადაუხადა ყველას, ვინც შეიტანა და ახლაც შეაქს თავისი წვლილი უბედურების დაძლევაში. სამაშველო და აღდგენით სამუშაოთა უნნელეს უბნებზე თავდადებული მოკმედების მაგალითს აჩვენებენ კომუნისტები. ნამდვილად ინტერნაციონალისტური მისია და პასუხისგებლობა იკისრა ამ დრამატულ დღეებში მოსკოვმა — პარტიისა და სახელმწიფოს ცენტრალური ორგანოები მიწისძვრის შედეგების ლიკვიდაციის შტაბად იქცნენ.

სომხეთის სს რესპუბლიკის ხელმძღვანელობამ აღნონა პოლიტბიუროს, რომ სკკპ ცენტრალური კომიტეტისა და საბჭოთა მთავრობის ღონისძიებანი დაზარალებულთათვის დიდი მასშტაბის დახმარების გაწევის შესახებ უბედურების რაიონისა მოსახლეობამ, მთელმა სომეხმა ხალხმა უდიდესი მადლიერების გრძნობით აღიქვეს.

გაითალიწა რა სომხეთში სამაშველო სამუშაოთა მიმდინარეობა და გამოიტანა რა აქედან საჭირო დასკვნები, სკკპ ცენტრალური კომიტეტის პოლიტბიუროომ მიზანშეწონილად ცნო სსრ კავშირის მინისტრთა საბჭოში მოამზადონ წინადადებანი, რომ შეიქმნას ერთიანი სახელმწიფო სისტემა, რომელიც უზრუნველყოფს ექსტრემალურ პირობებში მოკმედებისათვის დროულად მომზადებას, ყველა საჭირო სპეციალური სამსახურის ზუსტ კოორდინაციას ურთიერთკავშირს. სსრ კავშირის მეცნიერებთა აკადემიას, სხვა კომპეტენტურ ორგანიზაციებს რეკომენდაცია მოეცათ საფუძვლიანად გაანალიზონ ქვეყნის სეისმური საშსახურის საქმიანობა, დასახონ მისი მუშაობის გაუმჯობესების რადიკალური ღონისძიებანი. აღინიშნა, რომ ზოგადსაკაცობრიო ინტერესების თვალსაზრისით მიწისძვრის პროგნოზირებისა და დიდი სტიქიური უბედურებისა და კატასტროფების შედეგების დაძლევისათვის მიზანშეწონილი მეცადინეობის გაერთიანება საერთაშორისო მასშტაბით.

მიღებულია ცნობად სსრ კავშირის მინისტრთა საბჭოს ინფორმაცია, რომ უახლოეს დროში განიხილავენ სომხეთის კომპარტიის ცენტრალური კომიტეტისა და სომხეთის სსრ მინისტრთა საბჭოს, სსრ კავშირის მეცნიერებათა აკადემიის, სსრ კავშირის ატომური ენერგეტიკის სამინისტროსა და წმაყვანი სპეციალისტების წინადადებებს სომხეთის ატომური ელექტროსადგურის შემდგომი ბედის შესახებ და მიიღებენ შესაბამის გადაწყვეტილებას.

სკკპ ცენტრალური კომიტეტის პოლიტბიუროომ, რომელმაც ჯერჯვნად შეაფასა თავდადება და მოწყალება, სამაშველო-აღდგენით სამუშაოთა საფუძვლიანად გაგლა, ამავე დროს განსაკუთრებული უურადღება მიაყო სერიოზულ გაკვეთილებსაც, რომლებიც უნდა გამოვიტანოთ მომხდარი ამბიდან, საგანგებო სიტუაციაში მოკმედების შეძენილი გამოცდილებიდან.

მიმართა რა კვლავ მთელ მოძმე სომეხ ხალხს, რომელმაც ტრაგედია გადაიტანა, თანაგრძნობისა და გამამხნევებელი სიტყვებით, სკკპ ცენტრალური კომიტეტის პოლიტბიუროომ მტკიცე რწმენა გამოთქვა, რომ მთელ კეკეყანასთან ერთად, ჩვენი ხალხების საერთო ოჯახში საბჭოთა სომხეთის მშრომელები, რომლებიც ცნობილ არიან შრომისმოყვარეობითა და სიცოცხლმოდგგობით, ორ წელიწადში აღადგენენ დანგრეულ ქალაქებსა და სოფლებს. ეს იქნება უდროოდ დაღუპულთა ხსოვნაც, აწმყოსა და მომავლის დღისათვის ზრუნვაც.

სკკპ ცენტრალური კომიტეტის პოლიტბიუროს სომხეთის სს რესპუბლიკაში მიწისძვრის შედეგების ლიკვიდაციის კომისიის შემადგენლობა დამტკიცდა ბატონ ალექსანდრ ალექსანდროვიჩ ბეკოვის ხელმძღვანელობით. ეანონმდებლობა ითვალისწინებენ ამ ფაქტს, რომ ეს ადამიანი ბოლო ოცი წლის მანძილზე ხელმძღვანელობდა ეანონმდებლობის ინფორმაციულ-ანალიზურ ინსტიტუტს, ეანონმდებლობის ინსტიტუტის ეანონმდებლობის

სსრ კავშირის უმაღლესი საბჭოს პრეზიდიუმის ბრძანებულება

საპატიო ორდენის სტატუსისა და აღწერილობის დამტკიცების შესახებ

იმასთან დაკავშირებით, რომ „საპატიო ნიშნის“ ორდენს შეეცვალა სახელი და საპატიო ორდენი ეწოდა, სსრ კავშირის უმაღლესი საბჭოს პრეზიდიუმი **ადგენს:**

1. დამტკიცდეს საპატიო ორდენის სტატუსი.
2. დამტკიცდეს საპატიო ორდენის აღწერილობა.

სსრ კავშირის უმაღლესი საბჭოს პრეზიდიუმის თავმჯდომარე მ. გორბაჩოვი.
სსრ კავშირის უმაღლესი საბჭოს პრეზიდიუმის მდივანი თ. მენთეშაშვილი.

მოსკოვი, კრემლი. 1988 წლის 28 დეკემბერი.

საპატიო ორდენის სტატუსი

1. საპატიო ორდენი დაწესდა სსრ კავშირის მოქალაქეთა დასაჯილდოებლად საწარმოო, სამეცნიერო-საკვლევ, სოციალურ-კულტურულ და სხვა საზოგადოებრივ სასარგებლო საქმიანობაში მოპოვებული დიდი მიღწევებისათვის.

2. საპატიო ორდენით აჯილდოვებენ:

დიდი შრომის ნაყოფიერების მიღწევის, პროდუქციის ხარისხის მნიშვნელოვანი გაუმჯობესების, მისი დამზადების მატერიალური და შრომითი დანახარჯების შემცირების, წარმოების მაღალეფექტიანი ფუნქციონირების უზრუნველყოფისათვის;

მოწინავე ტექნიკის, პროგრესული ტექნოლოგიური პროცესების, საგულისხმო გამოგონებებისა და რაციონალიზატორული წინადადებების, შრომის ორგანიზაციის ისეთი ფორმებისა და მეთოდების შემუშავება-დანერგვისათვის, რომლებსაც დიდ ეკონომიკური და სოციალური ეფექტი მოაქვთ;

სოფლის მეურნეობის პროდუქციის, სახალხო მოხმარების საქონლის წარმოებაში, სახინო მშენებლობაში, მომსახურების სფეროში თვალსაჩინო შედეგების მიღწევისათვის, სახალხო განათლების, ჯანდაცვის, ფიზიკური კულტურისა და სპორტის განვითარებაში, სხვა სოციალური ამოცანების გადაწყვეტაში შეტანილი დიდი წვლილისათვის;

სამეცნიერო-საკვლევ საქმიანობაში, ფუნდამენტურ და გამოყენებითს მეცნიერებათა განვითარებაში შეტანილი დიდი წვლილისათვის;

3. საპატიო ორდენს ატარებენ მკერდის მარცხენა მხარეს და, თუ აქვთ სსრ კავშირის სხვა ორდენები, მიიბნევენ ხალთას მეგობრობის ორდენის შემდეგ.

სსრ კავშირის უმაღლესი საბჭოს პრეზიდიუმის მდივანი
თ. მენთეშაშვილი.

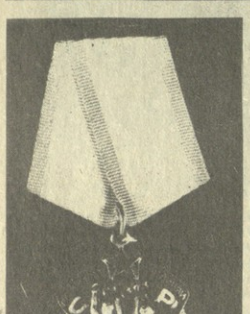

საპატიო ორდენის აღწერილობა

საპატიო ორდენს აქვს ოვალის ფორმა, რომელსაც გვირგინზე არშიებად გასდევს ბუნის რტოები. მის ცენტრში გამოსახულია მუშების — ქალისა და მამაკაცის ფიგურები, რომლებსაც მოაქვთ მთვარ მარცხნივ და მარჯვნივ სმენტრიფოლად განლაგებული დროშები წარწერით „პროლეტარიო ყველა ქვეყნისა, შეერიმდინ!“.

ორდენის ზედა ნაწილი მონოთავსებულია ხუთკბილინი ვარსკვლავი, რომლის ქვეშაც დროშების ფონზე მოჩანს რელიეფური წარწერა „სსკკ“, ქვედა ნაწილში — ნამგლისა და უროს რელიეფური გამოსახულება და ორი გამლილი დაფნის რტო.

დროშები და ვარსკვლავი დაფარულია ხასხასა ლალისფერი მინანქრით და კონტურებზე გასდევს მოოქროვილი არშიები. დროშის ტარები, ნამგალი და ურო და წარწერა მოოქროვილია. დაფნისა და ბუნის რტოები, ორდენის ქვედა ნაწილი და ფონი ოქსიდირებულია.

საპატიო ორდენი მზადდება ვერცხლისაგან. ორდენის სიმაღლეა 46 მმ, სიგანე — 32,5 მმ.

ორდენი ყუნწისა და რგოლის მეშვეობით უერთდება ხუთკუთხედს, რომელზეც გადაჭიმულია ლია-ვარდისფერი აბრეშუმის მუარის ლენტი; ლენტს კიდეებზე გასდევს ორი გასწვრივი ნარნინისფერი ზოლი. ლენტის სიგანეა 24 მმ, ზოლების სიგანე — 3,5-3,5 მმ.

სსრ კავშირის უმაღლესი საბჭოს პრეზიდიუმის მდივანი
თ. მენთეშაშვილი.

სსრ კავშირის უმაღლესი საბჭოს პრეზიდიუმის ბრძანებულება

„პირადი ვაჟკაცობისათვის“ ორდენის სტატუსისა და აღწერილობის დამტკიცების შესახებ

სსრ კავშირის უმაღლესი საბჭოს პრეზიდიუმი **ადგენს:**
1. დამტკიცდეს „პირადი ვაჟკაცობისათვის“ ორდენის სტატუსი.
2. დამტკიცდეს „პირადი ვაჟკაცობისათვის“ ორდენის აღწერილობა.

სსრ კავშირის უმაღლესი საბჭოს პრეზიდიუმის თავმჯდომარე მ. გორბაჩოვი.
სსრ კავშირის უმაღლესი საბჭოს პრეზიდიუმის მდივანი თ. მენთეშაშვილი.

მოსკოვი, კრემლი. 1988 წლის 28 დეკემბერი.

„პირადი ვაჟკაცობისათვის“ ორდენის სტატუსი

1. ორდენი „პირადი ვაჟკაცობისათვის“ დაწესდა სსრ კავშირის მოქალაქეთა დასაჯილდოებლად ადამიანთა გადარჩენის, საზოგადოებრივი წესრიგისა და სოციალისტური საკუთრების დაცვის დროს, დამნაშაულობისთან, სტიქიურ უბედურებასთან ბრძოლაში და სხვა საგანგებო ვითარებაში გამოჩენილი ვაჟკაცობისა და გულადობისათვის.

2. „პირადი ვაჟკაცობისათვის“ ორდენით აჯილდოებენ:

ადამიანთა გადარჩენის, მათი სიცოცხლის დანაშაულებრივი ხელყოფის აღკვეთის დროს გამოჩენილი გულადობისათვის.

საზოგადოებრივი წესრიგის, სოციალისტური საკუთრების დაცვის, დამნაშავეთა დაკავებისა და დანაშაულებრივი ჯგუფების გამოვლენის დროს მოქმედებული საფრთხის პირობებში გამოჩენილი ვაჟკაცობისათვის;

სტიქიური უბედურების, ხანძრების, ავარიების, კატასტროფებისა და სხვა საგანგებო შემთხვევების ან მათი შედეგების ლიკვიდაციის დროს გამოჩენილი ვაჟკაცობისა და მედგრობისათვის, რომლის შედეგადაც აღიკვეთა ადამიანთა სიცოცხლისა და ჯანმრთელობისათვის შექმნილი საფრთხე, ანდა გადარჩა დიდი მატერიალური ფასეულობანი და სულიერი ღირებულებანი;

სხვა თავგანწირული მოქმედებისათვის, რომელიც ჩადენილია მოქალაქეებრივი ან სამსახურებრივი მოვალეობის შესრულებისას სიცოცხლის საფრთხეში ჩაგდების პირობებში.

3. ორდენს „პირადი ვაჟკაცობისათვის“ ატარებენ მკერდის მარცხენა მხარეს და, თუ აქვთ სსრ კავშირის სხვა ორდენები, მიიბნევენ საპატიო ორდენის შემდეგ.

სსრ კავშირის უმაღლესი საბჭოს პრეზიდიუმის მდივანი
თ. მენთეშაშვილი.

„პირადი ვაჟკაცობისათვის“ ორდენის აღწერილობა

ორდენი „პირადი ვაჟკაცობისათვის“. წარმოადგენს ოდნავ ამობურცულ ხუთქიმიან ვარსკვლავს, რომლის ზედაპირი შესრულებულია ყოველ მხრივ მიმავალი სხივების სახით. ვარსკვლავის ბლავე კუთხეებს შორის შეალედებში განლაგებულია, მარცხენა მხარეს — ბუნის, ხოლო მარჯვენა მხარეს — დაფნის რტოები, რომლებიც ქვემოთ უერთდება ერთმანეთს.

ვარსკვლავის ცენტრში გამოსახულია ფარი, რომლის შუაგული ოდნავ ამობურცულია, აქვს ოვალური ფორმა და გასდევს არშია. ფარის ზედა ნაწილში განლაგებულია პატარა ხუთქიმიანი ვარსკვლავი ნამგლითა და უროთი. ვარსკვლავს ქვეშ მიუყვება რელიეფური წარწერა „პირადი ვაჟკაცობისათვის“. ფარის ქვედა ნაწილში მოჩანს რელიეფური ლენტი წარწერით „სსკკ“.

გასხივოსნებული ხუთქიმიანი ვარსკვლავი ნამგალი და ურო და წარწერები მოოქროვილია. პატარა ვარსკვლავი და ლენტი დაფარულია ხასხასა ლალისფერი მინანქრით და გასდევს მოოქროვილი არშიები. ფარის კიდეები დაფარულია თეთრი მინანქრით, მიდა და გარე არშიები მოოქროვილია. ბუნის, დაფნის რტოები და ფარის შუაგული ოქსიდირებულია.

ორდენი „პირადი ვაჟკაცობისათვის“ მზადდება ვერცხლისაგან. ორდენის სიდიდე გასხივოსნებული ვარსკვლავის მპირისპირე ქიმებს შორის 45 მილიმეტრ შეადგენს.

ორდენი ყუნწისა და რგოლის მეშვეობით უერთდება ხუთკუთხედს, რომელზეც გადაჭიმულია წითელი აბრეშუმის მუარის ლენტი; ლენტს კიდეებზე გასდევს 4მმ გასწვრივი თეთრი ზოლი. ლენტის სიგანეა 24 მმ, ზოლების სიგანე — თითო მმ.

სსრ კავშირის უმაღლესი საბჭოს პრეზიდიუმის მდივანი
თ. მენთეშაშვილი.

ხალხი და პარტია ერთიანი არიან

(დასასრული)

ერთსულოვნად დაუჭირა რა მხარი მის წინადადებას, გაერთიანების კადრების განყოფილების უფროსმა მ. გ. დგებუაძემ დასახელებულ კანდიდატურასთან ერთად წამოაყენა წინადადება სსრ კავშირის სახალხო დეპუტატობის კანდიდატად ამავე ოლქში დასახელონ სახალხო მოხმარების საქონლის საამქროს ამწყობი, კომკავშირელი მ. ჰ. ბასარია. მან აღნიშნა **მისი** გულისხმიერება, უყრადღებიანობა და დასმენა, რომ, აღწერეს რა დიდ წარმატებებს შრომაში, იგი აქტიურად მონაწილეობს გაერთიანების შრომითი კოლექტივის საბჭოშიც.

დასახელებულ კანდიდატურებს მხარი დაუჭირეს გალვანური საამქროს მუშამ მ. გ. ახალაძემ, გაერთიანების გენერალური დირექტორის მოადგილემ ა. კ. გიკბამ, ტექნიკური კონტროლის განყოფილების მთავარმა ინჟინერმა ნ. ს. სანგალოვამ და სხვებმა.

კრებამ ერთხმად დაადგინა № 482 სოხუმის საქალაქო ეროვნულ-ტერიტორიულ საარჩევნო ოლქში სსრ კავშირის სახალხო დეპუტატობის კანდიდატებად დასახელონ **ვიქტორ ბიხვილის ძე ჩებოიკოვი** და **მანანა პოკროს ასული ბასარია.**

გაერთაანებლობის სულისკვეთებით, საქმიანად ჩაიარა კრებამ ქობულეთის რაიონის სოფელ ხალას კოლმეურნეობაშიც. ბრიგადირმა ს. მ. მორჩილაძემ და კომკავშირის კომიტეტის მდივანმა მ. თ. შაქარიშვილმა ქვეყნის სახელმწიფო ხელისუფლების უმაღლესი ორგანოს დეპუტატობის კანდიდატებად დასახელეს საკან ცენტრალური კომიტეტის გენერალური მდივანი, სსრ კავშირის უმაღლესი საბჭოს პრეზიდიუმის თავმჯდომარე მ. ს. გორბაჩოვი და ახალგაზრდა კოლმეურნე, საქართველოს კომკავშირის პრემიის ლაურეატი მ. რ. კონცელიძე.

აზრთა გაზიარების დროს დასახელებული კანდიდატურები ერთსულოვნად მოიწონეს მეჩაიეებმა ზ. გ. ბოლქვაძემ და ნ. ჰ. ქათამაძემ, კოლმეურნეობის თავმჯდომარემ შ. დ. იმნაძემ, იჯარით მომუშავე მეციტრუსეთა რგოლის წევრმა ზ. ჰ. შაქარიშვილმა და სხვა ორატორებმა.

კრების მონაწილეებმა დაადგინეს დასახელებულ სსრ კავშირის სახალხო დეპუტატობის კანდიდატებად № 659 ბათუმის ტერიტორიულ საარჩევნო ოლქში **მიხეილ სერგის ძე გორბაჩოვი** და **მარინე რიაზს ასული კონცელიძე.**

(საქინფორმი)

ძმური დახმარებით, მოვაკვლის იმედით

მოვაგვაროთ ცხოვრება

სკკპ ცენტრალური კომიტეტის პოლიტბიუროს კომისიაში

სოხუმელთა მიწისძვრით დაზარალებულ რაიონებში ნორმალური ცხოვრების მოგვარების საკითხებს მიეძღვნა სკკპ ცენტრალური კომიტეტის პოლიტბიუროს კომისიის მორიგი სამუშაო სხდომა, რომელიც 23 დეკემბერს გამართა სსრ კავშირის მინისტრთა საბჭოს თავმჯდომარის მოადგილემ ი. პ. ბატალინმა. კომისიის ყურადღების ცენტრშია შეიმუშაოს კონკრეტული კომპლექსური პროგრამები, რომელთა მიზანია უზრუნველყონ ნორმალური ცხოვრებელქმედება იმათთვის, ვინც უბედურების რაიონებში დარჩა და ვინც აქ ჩამოვიდა აღდგენის სამუშაოებზე. ეს ღონისძიებანი უნდა ხორციელდებოდეს პარტიული, საბჭოთა და სამეურნეო ორგანოების საერთო ძალისხმევით.

სხდომაზე აღინიშნა, რომ დაზარალებულ ქალაქებსა და სოფელ რაიონებში დღეს გვარდება უპირველესი საკითხიათ საკნლითი ვაჭრობა. მაგალითად, ლენინაკანში უკვე მოქმედებს 16 სურსათის, 10 ბოსტნეულის, 6 სამრეწველო საქონლის მაღაზია. მარტო ერომბა თვითმმართველობის ზიამ ორი დღის განმავლობაში გაყიდა 17 ათასი მანეთის პროდუქციია. ახალ წლამდე ქალაქში კიდევ რამდენიმე ათეული სავაჭრო წერტილი გაიხსნება.

ქალაქორტში დგება საზოგადოებრივი კვების სისტემა — უკვე მუშაობს 70 საწარმო, სადაც უფასოდ გასცემენ ცხელ კერძებს. გამოხმაურება აქაური კერძების ხარისხისა და ასორტიმენტის შესახებ დადებითია.

მაგრამ ჯერ კიდევ ყველა ორგანიზაცია როდი ეკიდება სათანადო პასუხისმგებლობით დაკისრებულ დავალებებს. მაგალითად, „ცენტრსოფოეზმ“, რომელიც მოვალეა მოაგვაროს სასოფლო რაონებში მოსახლეობის აწყობილი და შეუფერხებელი მიმარაგება სურსათ-სანოვაგით, ჯერჯერობით ვერ ართმევს თავს დაკისრებულ მისიას. ხოლო რესპუბლიკის ფინანსთა სამინისტროს უპასუხისმგებელო მიდგომა შენობებისა და ნაგებობებისათვის მიყენებული ზარალის შეფასებისადმი აფერხებს აღდგენის სამუშაოთა მიმდინარეობას. ამ უფლებებს ხელმძღვანელებს წინადადება მიეცათ უახლოეს ხანს გამოასწორონ საქმის მდგომარეობა და წარმოუდგინონ კომისიას თვიანთი საქმიანობის შედეგები.

სსრ კავშირის სახაგრომრეწვის წარმომადგენელმა ილიპარაკა უბედურების ზონის სოფლის მეურნეობაში შექმნილი მდგომარეობის შესახებ. მან აღნიშნა, რომ სოფლად ცხოვრება თანდათან დგება კალაპოტში, მიმდინარეობს თესვის სამზადისი, აღდგენილია და ნორმალურად ხორციელდება საწარმოო პროცესები მეცხოველეობაში. მაგალითად, სტეფანწმინდის, ბორჯომის, ახალციხის, ასპინძის, ადიგენის, ბოგდანოვკის, ახალქალაქის, თეთრი-წყაროს...

— ძირითადად იმ უბნებზე ვმუშაობდით, სადაც მიწისძვრამდე მეცხოველეობის ფერმები იყო, — გვეუბნება ცენტრის უფროსი ჭემალ ვეფხვაძე. — ახლა იანსახა და სპატაკის რაიონებში. სტიქიური უბედურების დროს დიდძალი პირუტყვი დაიღუპა ჯამ ამ ადგილების დეზინფექცია გახდა საჭირო.

მაგრამ ძირითად ძალებს მაინც ხერგილების გაწმენდაზე მოუყარეს თავი. ლენინაკანის სტადიონზეა დაბინავებული საქართველოს სსრ შტაბი.

— ზესტაფონის, ჭუთაისის, ბორჯომის, ცხინვალის, რესპუბლიკის სხვა რაიონებისა და ქალაქების ასზე მეტმა სამშენებლო ორგანიზაციამ ლენინაკანში თავისი ხალხი და ტექნიკა ჩამოგზავნა, — მითხრა შტაბის უფროსის მოადგილემ ჯუმბერ შენგელიამ.

ზუსტად რვა დღეს მხარდამჭერ მუშაობდნენ საქართველოს სსრ სამშენებლობის მინისტროს № 4 მექანიზაციის სამმართველოს ანეგმოამწის მემანქანე კონსტანტინე ლომთაძე და კუბინეველი სამთო მაშველი სამსახურის ინსტრუქტორი ვალერი კუზნეცოვი. მუშაობდნენ აქ, ნინდების ფაბრიკის ნანგრევებზე. სპეციალისტები შეხმატკბილებულად შრომობდნენ. როცა ვალერი ლენინაკანიდან მიდიოდა, მისამართები გაცვალეს.

აი სპეციფორმიანი და რესპირატორებიანი წარმოსადეგი ვაჟკაცები, ესენი ჭიათურის სამთო მაშველი რაზმის წევრები არიან, სულ 44 კაცია.

— ნანგრევებში ცოცხალი არავინ გვინახავს, — გვიამბობს გურამ ტაბატაძე — რამდენიმე გვამი ვიპოვეთ. აქ ოდგა სახლი, რომელშიც ავეტისიანების ოჯახი ცხოვრობდა. გადარჩენილი ნათესავები უკანასკნელ წუთებამდე არ კარგავდნენ იმედს. საკუთარი ხელით გამოვთრიე ნანგრევებიდან ბებია, დედა და შვილი. უკვლანი დაღუპულიყვნენ...

ჭირდა ლაპარაკი. დიდი უბედურება დაატყდათ თავს აქაურებს. და სადაც უბედურებაა, აქ მხარში ამომდგომიც გამოჩნდება. ახე უფრო ადვილია უბედურების ატანა. პირველნი, ვინც მიწისძვრით გაუბედურებულთა დახმარებლად მოვიდნენ, მოძმე საქართველოს წარმოგზავნილები იყვნენ. ამიტომ ჰქვია ძმობას ძმობა. ახლოია ცხოვრების ანონი. ეს ჩვენი ქვეყნის, ჩვენი ძმობის კანონია. ჩვენ

ქალაქი დაბომბილს ბგავს, მაგრამ ბევრი ადგილი უკვე გაუწმენდავთ. კარავების ქალაქი... ერთ-ერთ კარავზე ჩვენი რესპუბლიკის დროშა ფრიალებს. აქ ხავტერინარო-სანიტარიული რაზმი დაბინავებულა. ოცდაათზე მეტი კაცია. საქართველოდან ჩამოვიდნენ ოქვსმეტი სადეზინფექციო მანქანით. სპეციალისტები რესპუბლიკის ხულ სხვადასხვა რაიონიდან — საგარეჯოს, გურჯაანის, დმანისის, დუშეთის, ახალციხის, ბოგდანოვკის, ახალქალაქის, თეთრი-წყაროს...

— ძირითადად იმ უბნებზე ვმუშაობდით, სადაც მიწისძვრამდე მეცხოველეობის ფერმები იყო, — გვეუბნება ცენტრის უფროსი ჭემალ ვეფხვაძე. — ახლა იანსახა და სპატაკის რაიონებში. სტიქიური უბედურების დროს დიდძალი პირუტყვი დაიღუპა ჯამ ამ ადგილების დეზინფექცია გახდა საჭირო.

მაგრამ ძირითად ძალებს მაინც ხერგილების გაწმენდაზე მოუყარეს თავი. ლენინაკანის სტადიონზეა დაბინავებული საქართველოს სსრ შტაბი.

— ზესტაფონის, ჭუთაისის, ბორჯომის, ცხინვალის, რესპუბლიკის სხვა რაიონებისა და ქალაქების ასზე მეტმა სამშენებლო ორგანიზაციამ ლენინაკანში თავისი ხალხი და ტექნიკა ჩამოგზავნა, — მითხრა შტაბის უფროსის მოადგილემ ჯუმბერ შენგელიამ.

ზუსტად რვა დღეს მხარდამჭერ მუშაობდნენ საქართველოს სსრ

რესპუბლიკის ღირსებისა და პრესტიჟის საქმე

სოხუმელთა მიწისძვრით დაზარალებულ რაიონებში მთავრდება საძიებო-სამაშველო სამუშაოები. ახლა დღის წესრიგშია დანგრეული სახლების მეურნეობის აღდგენის, ბინების, დასახლებული პუნქტებისა და საწარმოო დანიშნულების ობიექტების მშენებლობის უპირველესი და გადაუდებელი ღონისძიებანი.

ინტერნაციონალურ დახმარებაში, რომელსაც საქართველოს სს რესპუბლიკის მინისტრთა საბჭო უწევს სომხეთს, საქართველოს სახაგრომრეწვს ივლისს 1989 და 1990 წლებში განახორციელოს ახურიანის რაიონში, სოფლებში — ახურიკა, ღარიბადამანიანი, გეტიკი, ერაზგოვორსი, ბაიდარა, ვოსკანა, ბემიანნისა და იიგბა — საცხოვრებელი სახლების, სოციალური, კულტურულ-საყოფაცხოვრების, აგრეთვე სასოფლო-სამეურნეო საწარმოო დანიშნულების ობიექტების აღდგენა-მშენებლობის სამუშაოები. ამ სოფლებში ბათვალისწინებულია 1729 ნაგებობიდან ხელახლა აშენონ 869, აღადგინონ 860 ობიექტი, მათ შორის ააგონ 714 ახალი და აღადგინონ 805 საცხოვრებელი სახლი.

სულ ორი წლის მანძილზე შესასრულებელი სამშენებლო-სამონტაჟო სამუშაოების საორიენტაციო მოცულობა 82 მილიონ მანეთზე მეტი თანხით განისაზღვრება.

ადგილზედ ახურიანის რაიონის თანთოიელ სასოფლო-სამეურნეო საწარმოსა და მეურნეობას მიამაგრონ საქართველოს რაიონული აგროსამრეწველო გაერთიანებები.

ამ სამუშაოების მაღალ დონეზე, ორგანიზებულად, ხარისხიანად და დროულად განხორციელების საკითხებს მიეძღვნა თათბირი, რომელიც გაიმართა საქართველოს სსრ მინისტრთა საბჭოში. თათბირში მონაწილეობდნენ რესპუბლიკის დაინტერესებული სამინისტროებისა და უწყებების, მეცნიერებათა აკადემიის, მასობრივი ინფორმაციის საშუალებათა ხელმძღვანელები.

თათბირი გახსნა საქართველოს სსრ მინისტრთა საბჭოს თავმჯდომარის პირველმა მოადგილემ, რესპუბლიკის სახაგრომრეწვის თავმჯდომარემ გ. მგელაძემ.

ინფორმაცია გააკეთა საქართველოს სსრ სახაგრომრეწვის რესპუბლიკური გაერთიანება „საქაგრომშენის“ თავმჯდომარემ ი. ბარატაშვილმა.

საკითხის განხილვაში მონაწილეობდნენ მინისტრთა საბჭოს თავმჯდომარის მოადგილე, რესპუბლიკის სახელმწიფო სამშენებლო კომიტეტის თავმჯდომარე ზ. ლობახუა, რესპუბლიკის სახაგრომრეწვის თავმჯდომარის პირველი მოადგილე რ. კონცელიძე, საქართველოს სსრ სახმამართველის თავმჯდომარე ო. ქვილითაია, საქართველოს სსრ სათბობის სახელმწიფო კომიტეტის თავმჯდომარე ბ. ლობჟანიძე, რესპუბლიკის ჯანმრთელობის დაცვის მინისტრი ი. მენალარაშვილი, ცეკავშირის გამგეობის თავმჯდომარე კ. ზაგიშვილი, საქმთავარწყალშენის უფროსი ა. მუსერიძე, სამოქალაქო აviაციის სამინისტროს საქართველოს სამმართველოს უფროსი კ. კურტანიძე და სხვები. მათ აღნიშნეს ის ერთსულოვნება, რომელიც გამოავლინეს საქართველოს მშრომელებმა, რესპუბლიკის სახალხო მეურნეობის ყველა დარგის წარმომადგენლებმა ჯირში ჩაკვარდნილი მეზობლებისა და ძმების დახმარებისას. თითქმის ყველა სამინისტროს და უწყებამ ტრადიციულ მოვლენათა პირველ დღეებშივე გაგზავნა დაზარალებულ რაიონებში თავისი ხალხი, ტექნიკა და მოწყობილობა. ჩვენი რესპუბლიკის წარმომადგენლებმა გამოავლინეს და ავლენენ თავდადებასა და უანგარობას, ძმურ ზრუნვას, სითბოსა და გულისხმიერებას.

ახლა სომეხი ხალხის დახმარების განვითარებაში ახალი ეტაპი დგება. ჩვენი რესპუბლიკის წარმომადგენელთა ძმობის ვალი, ღირსებისა და პრესტიჟის საქმეა, აღინიშნა თათბირზე, არ შეანელონ ეს დახმარება, ააშენონ ისეთი საცხოვრებელი სახლები, სახალხო-სამეურნეო და სოციალურ-საყოფაცხოვრებო დანიშნულების ობიექტები, როგორიც შეფცარის მშენებლებსა და საქართველოს მოლიანად, გამოიჩეენან ვარგისიანობითა და ხარისხიანობით.

სამშენებლო-აღდგენითი სამეურნეოების ფრონტი ახალი წლის პირველი დღეებიდანვე გაიშლება. სომხეთში გაიგზავნა მანქანები, მექანიზმები, მოწყობილობის პირველი პარტია.

თათბირმა შესაბამის ორგანიზაციას მოსთხოვა უზრუნველყონ ნორმალური პირობები სომხეთში მიწისძვრით დაზარალებულ ტერიტორიაზე საქართველოს სამშენებლო ფორმირებათა მონაწილეობის ყოფა-ცხოვრებისათვის.

თათბირის მუშაობაში მონაწილეობდა საქართველოს სსრ მინისტრთა საბჭოს თავმჯდომარის პირველი მოადგილე, რესპუბლიკის მინისტრთა საბჭოს თავმჯდომარე ზ. ჩხეიძე.

(საქინფორმი)

ფოტორეპორტაჟი შემთხვევის ადგილიდან

მეგობრის ნუგეში

ეჟარალისტები ჩამოდიოდნენ და მიდიოდნენ. ძძღოლები, მეხანძრეები, მეამწეები, მაშველებს უფრო ხანგრძლივი მოვლინებები ჰქონდათ. მაგრამ ისინიც იცვლებოდნენ. დაძაბულობა დიდ მორალურ და, რაც მთავარია, ფიზიკურ ძალებს მოითხოვდა. ლენინაკანში ამ სამოდი კვირის წინათ, პირველად ჩასვლისას თბილისელი მეხანძრეები გავიცანი. ჯგუფს უფროსი, კაპიტანი თეიმურაზ მალანია თითქმის სულ დუმდა. ვის ეცალა სალაპარაკოდ, ბიეები დღეიღამ მუშაობდნენ — ზურაბ ნოზაძე, არსენ მანუილოვი, სურენ აკოფიანი, თეიმურაზ ხელაძე, გიორგი ეგნატაშვილი, ვლადიმერ არზუმელაშვილი, ხაჩიკ ხეჩოიანი.

და აი, მეორე მივლინება ლენინაკანში. კვლავ ნანგრევები, იგივე უსაზღვრო მწუხარე, არაადამიანური დაძაბულობა. აი ის ადგილი, სადაც ათიოდე დღის წინათ ჩვენებური მეხანძრეები გავიცანი. აქ უკვე სხვანი არიან, მანქანებს კი ჩვენი რესპუბლიკის ნომრები აქვს.

— ჩვენ შევცვალეთ კოლეგები, — მეუბნება ჯგუფის უფროსი, კაპიტანი რობერტ გეორქიანი. — მეორე ცვლად ჩაგვთვალეთ. იმათ კარგად უმუშავნიათ, მაგრამ, როგორც ხედავთ, არც ჩვენთვის გამოლეულა საქმე.

საუბარში გართულნ სომხეთის სსრ სახანძრო სამსახურის შტაბის უფროსი პოდპოლკოვნიკი ვანუშ დილოიანი შემოგვიერთდა. როცა შეიტყო, რომ საქართველოს რესპუბლიკური გაზეთის წარმომადგენელი ვარ, მომმართა:

— ძალიან გთხოვთ, თქვენი გაზეთის მეშვეობით გულწრფელი მადლობა გადაეცით ქართველ მეხანძრეებს, მთელ ქართველ ხალხს. — ბიეები დღე და ღამეს ასწორებდნენ. თუ არ უბრძანებდით, ნებით არ მიდიოდნენ დასასვენებლად. ხან ხანძარს აკრობდნენ, ხან წყალსადენი გაპყავდათ, ხან ხერგილებს წმენდნენ. დიდი მადლობა ყველაფრისათვის, რაც მათ გაუკეთეს...

ლენინაკანის ქუჩებში მივამბიჯებთ. ზოგი რამ შეიცვალა ტრაგედიის პირველი დღის შემდეგ. ქალაქი დაბომბილს ბგავს, მაგრამ ბევრი ადგილი უკვე გაუწმენდავთ. კარავების ქალაქი... ერთ-ერთ კარავზე ჩვენი რესპუბლიკის დროშა ფრიალებს. აქ ხავტერინარო-სანიტარიული რაზმი დაბინავებულა. ოცდაათზე მეტი კაცია. საქართველოდან ჩამოვიდნენ ოქვსმეტი სადეზინფექციო მანქანით. სპეციალისტები რესპუბლიკის ხულ სხვადასხვა რაიონიდან — საგარეჯოს, გურჯაანის, დმანისის, დუშეთის, ახალციხის, ბოგდანოვკის, ახალქალაქის, თეთრი-წყაროს...

— ძირითადად იმ უბნებზე ვმუშაობდით, სადაც მიწისძვრამდე მეცხოველეობის ფერმები იყო, — გვეუბნება ცენტრის უფროსი ჭემალ ვეფხვაძე. — ახურიანისა და სპატაკის რაიონებში. სტიქიური უბედურების დროს დიდძალი პირუტყვი დაიღუპა ჯამ ამ ადგილების დეზინფექცია გახდა საჭირო.

მაგრამ ძირითად ძალებს მაინც ხერგილების გაწმენდაზე მოუყარეს თავი. ლენინაკანის სტადიონზეა დაბინავებული საქართველოს სსრ შტაბი.

— ზესტაფონის, ჭუთაისის, ბორჯომის, ცხინვალის, რესპუბლიკის სხვა რაიონებისა და ქალაქების ასზე მეტმა სამშენებლო ორგანიზაციამ ლენინაკანში თავისი ხალხი და ტექნიკა ჩამოგზავნა, — მითხრა შტაბის უფროსის მოადგილემ ჯუმბერ შენგელიამ.

ზუსტად რვა დღეს მხარდამჭერ მუშაობდნენ საქართველოს სსრ მშენებლობის სამინისტროს № 4 მექანიზაციის სამმართველოს ანეგმოამწის მემანქანე კონსტანტინე ლომთაძე და კუბინეველი სამთო მაშველი სამსახურის ინსტრუქტორი ვალერი კუზნეცოვი. მუშაობდნენ აქ, ნინდების ფაბრიკის ნანგრევებზე. სპეციალისტები შეხმატკბილებულად შრომობდნენ. როცა ვალერი ლენინაკანიდან მიდიოდა, მისამართები გაცვალეს.

აი სპეციფორმიანი და რესპირატორებიანი წარმოსადეგი ვაჟკაცები, ესენი ჭიათურის სამთო მაშველი რაზმის წევრები არიან, სულ 44 კაცია.

— ნანგრევებში ცოცხალი არავინ გვინახავს, — გვიამბობს გურამ ტაბატაძე — რამდენიმე გვამი ვიპოვეთ. აქ ოდგა სახლი, რომელშიც ავეტისიანების ოჯახი ცხოვრობდა. გადარჩენილი ნათესავები უკანასკნელ წუთებამდე არ კარგავდნენ იმედს. საკუთარი ხელით გამოვთრიე ნანგრევებიდან ბებია, დედა და შვილი. უკვლანი დაღუპულიყვნენ...

ჭირდა ლაპარაკი. დიდი უბედურება დაატყდათ თავს აქაურებს. და სადაც უბედურებაა, აქ მხარში ამომდგომიც გამოჩნდება. ახე უფრო ადვილია უბედურების ატანა. პირველნი, ვინც მიწისძვრით გაუბედურებულთა დახმარებლად მოვიდნენ, მოძმე საქართველოს წარმოგზავნილები იყვნენ. ამიტომ ჰქვია ძმობას ძმობა. ახლოია ცხოვრების კანონი. ეს ჩვენი ქვეყნის, ჩვენი ძმობის კანონია. ჩვენ

ნებურმა ბიეებმა აქ ზუსტად ოც დღეს იმუშავეს. 28 დეკემბერს ხაქართველოს მექანიზებული კოლონა შინისაკენ დაიძრა...

* * *

ხურათებზე: ლენინაკანის ქუჩებში; № 9 სკოლის დარაკი კარლენ მთიევოსიანი სკოლის ეზოში; ანეგმოამწის მემანქანე, თბილისელი კონსტანტინე ლომთაძე და კუბინეველი სამთო მაშველი ვალერი კუზნეცოვი; ბათუმელი მეამწე ავთანდილ კიბაძე.

ფილიპეს კრიმსკი,
„კომუნისტის“ სპეც. კორ.

მრწამსი

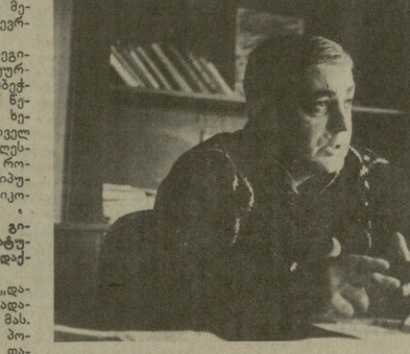

ᲛᲘᲜᲘ ᲒᲐᲖᲗᲘᲡ ᲛᲗᲐᲕᲐᲠᲘ ᲔᲠᲓᲘᲪ ᲓᲐᲛᲔᲜᲘᲚᲘᲐ ᲐᲡᲔᲗᲘᲡᲐ ᲓᲐ ᲛᲐᲠᲗᲚᲐᲪᲘᲐ, ᲠᲝᲛ ᲒᲐᲖᲗᲘᲡ ᲣᲤᲠᲝ ᲛᲠᲐᲕᲐᲚᲤᲔᲠᲜᲘᲡᲐᲜ ᲓᲐᲙᲐᲕᲨᲘᲠᲘᲡ ᲛᲘᲜᲐᲠᲗᲘ ᲛᲝᲛᲬᲘᲠᲔᲑᲚᲘᲡ ᲛᲘᲖᲜᲘᲗ ᲐᲠᲘᲡ ᲛᲘᲗᲘᲗᲔᲑᲐ ᲛᲘᲡᲘ ᲛᲘᲖᲘᲡ ᲛᲘᲛᲐᲠᲗᲣᲚᲘ ᲡᲐᲮᲔᲚᲘᲗ ᲛᲘᲗᲘᲗᲔᲑᲣᲚᲘ

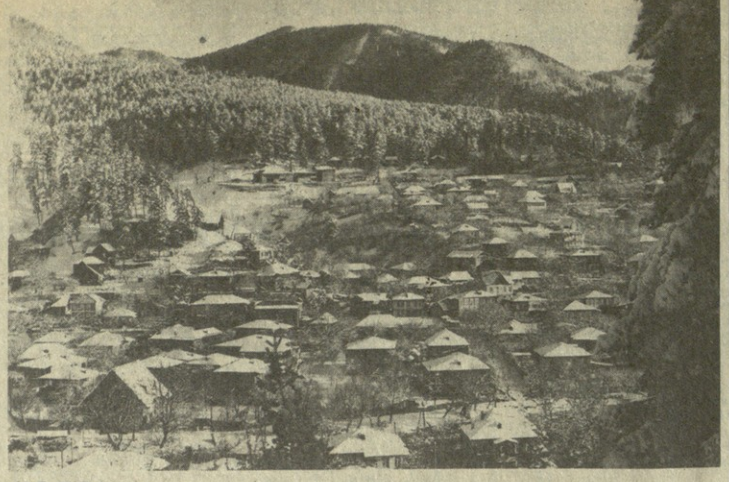

ყინვა და მზე...

დიახ, მართლაც, ბაკურიანში ახლა ყოველი დღე შეხანშიანია. მზეზეა ყინვით ხუნძავს ბილი, თოთ ფერდობები დიაფარა წლევანდელი ზამთრის პირველი თოვლით. სანავარდოა ხავსვებისთვის, უფროსებისთვის კი შესანშნავი დროა დასასვენებლად, თბილ-ამურებით სასრიალოდ.

სურათებზე: მიდალი მთის სოფლის ხედი; ბუნდობენ, გოლაობენ ფუმფულა თოვლში — ხიამოვნებთოა ალსავსე ზამთრის დღე ბავშვებისათვის — ბაკურიანის ყველაზე ძვირფასი ხტუმრებისთვის.

საქინფორმის ფოტო.

შევისწავლოთ წარსული მომავლისათვის

გამოიცა საქართველოს ისტორიის ახალი სახელმძღვანელო

ამ წიგნს დიდი ხანია ელოდა მოსწავლე ახალგაზრდობა, ელოდა მკითხველთა ფართო აუდიტორიაც. და ეს, ახალი წლის წინ გამოვიდა „საქართველოს ისტორიის“ ახალი სახელმძღვანელო მე-8-მე-9 კლასების მოსწავლეთათვის. იგი შეადგინა ავტორთა ჯგუფმა — პროფესორმა ნ. ასათიანმა, საქართველოს მეცნიერებათა აკადემიის წევრ-კორესპონდენტმა მ. ლორთქიფანიძემ, მეცნიერმა ისტორიკოსებმა ვ. გურეევამ და შ. მესხიამ. შრომაში გათვალისწინებულია ქართული საბჭოთა ისტორიოგრაფიული აზრის მიღწევები, რომელიც გაცოცხლებული ისტორიის მეცნიერების კორიფეების ივანე ჯავახიშვილის, ნიკო ბერძენიშვილის, სიმონ ჯანაშიას სახელებით. სწორედ ისინი იყვნენ საქართველოს ისტორიის პირველი სახელმძღვანელოს ავტორები. ის სახელმძღვანელო კი, რომელიც მრავალი წლის მანძილზე ეწესახერებოდა ახალგაზრდობას, შეიცავდა მასალას ძველი დროიდან მხოლოდ მე-19 საუკუნემდე.

სასწავლო პროგრამის შეცვლამ დღის წესრიგში დაიყენა ახალი სახელმძღვანელის გამოცემა, და ავტორთა კოლექტივმა საქართველოს მეცნიერებათა აკადემიის აკადემიკოსის ნ. ბერძენიშვილის რედაქციით შექმნა დამხმარე სახელმძღვანელო. შემდგომში ისტორიკოსებმა ვ. გურეევამ და შ. მესხიამ შეადგინეს სახელმძღვანელო, რომლითაც უკანასკნელ დროამდე ასწავლიდნენ.

მაგრამ დრომ მოითხოვა ახალი სახელმძღვანელის შექმნა. გადაწყდა, გამოცემულიყო სწორედ ისეთი სახელმძღვანელო, რომელიც უფრო სრულად წარმოადგენდა საუკუნეებს მანძილზე ქართველი ხალხის მიერ განცლილ მთელ ისტორიას. ეს იქნება ორი წიგნი: პირველში შევა მასალები ძველი დროიდან მე-19 საუკუნის 60-იან წლებამდე, მეორეში კი მოამზადებო ხანა აისახება.

საქართველოს ისტორიის პირველი წიგნი, რომელიც მოამზადა თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის საქართველოს ისტორიის კათედრაზე, უკვე გამოცემულია. მასში წარმოდგენილი მასალები დაწერილია თანამედროვე პედაგოგიური მეთოდოლოგიის გათვალისწინებით და ქმნის საქართველოს მდიდარი და რთული ისტორიის ობიექტურ სურათს. პირველად ამ სახელმძღვანელოში ნაზგასმულია ისიც, რომ ქართული სახელმწიფოებრიობა სამ ათასწლეულს ითვლის. ეს განყოფილება დაწერილია რესპუბლიკის მეცნიერებათა აკადემიის ნამდვილი წევრ-კორესპონდენტის, ისტორიკოსის, ბ. ლეონიძის, ასევე ინსტიტუტის ეთნოგრაფიის ბ. ბერძენიშვილის, ეკონომიკის ბ. ბ. ბ.